

ЗАКОН ЗА ГРАЖДАНСКАТА РЕГИСТРАЦИЯ

Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., изм. ДВ. бр.28 от 23 Март 2001г., доп. ДВ. бр.37 от 13 Април 2001г., изм. ДВ. бр.54 от 31 Май 2002г., доп. ДВ. бр.63 от 15 Юли 2003г., изм. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004г., изм. ДВ. бр.96 от 29 Октомври 2004г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.48 от 15 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.105 от 9 Декември 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г.

Глава първа. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) Този закон урежда условията и реда за гражданската регистрация на физическите лица в Република България.

(2) Гражданска регистрация е вписване на събитията раждане, брак и смърт в регистрите за гражданско състояние и вписване на лицата в регистрите на населението.

(3) Гражданската регистрация включва съвкупност от данни за едно лице, които го отличават от другите лица в обществото и в семейството му в качеството на носител на субективни права, като име, гражданство, семейно положение, родство, постоянен адрес и др.

Чл. 2. (1) Гражданската регистрация на физическите лица в Република България се основава на данните в актовете за тяхното гражданско състояние и на данните в други актове, посочени в закон.

(2) Актовете за гражданско състояние са официални писмени документи. В тях по законов ред длъжностните лица по гражданското състояние регистрират събитията раждане, брак и смърт.

Чл. 3. (1) В регистрите за гражданското състояние се вписват събитията по чл. 1, ал. 2 за всички български граждани и за чужденците, намиращи се на територията на Република България.

(2) В регистрите на населението се вписват:

1. всички български граждани;

2. чужденците, които са:

а) получили разрешение за постоянно пребиваване в Република България;

б) без гражданство, установили се трайно и преимуществено в Република България;

в) (доп. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г.) получили статут на бежанец или хуманитарен статут или на които е предоставено убежище в Република България.

Чл. 4. (1) Вписването в регистрите за гражданско състояние се извършва в населеното място, в което е настъпило събитието.

(2) Вписването в регистрите на населението се извършва в общините по постоянния адрес на физическите лица.

(3) Кметовете на общините са отговорни за гражданската регистрация на територията на общината.

Чл. 5. При гражданската регистрация на физическите лица в Република България се получават, обработват, съхраняват и предоставят данни, които:

1. определят тяхната самоличност;
2. определят родствените връзки между лицата по права линия от първа степен и по съребрена линия от втора степен;
3. отразяват постоянния и настоящия адрес;
4. отразяват степента и вида на образованието;
5. показват наличието на правни ограничения.

Чл. 6. Данните от гражданската регистрация подлежат и на компютърна обработка. Те се съхраняват в документални и картотечни регистри и в автоматизирани информационни фондове.

Чл. 7. Данните от гражданската регистрация се предоставят на:

1. българските и чуждестранните граждани, както и на лицата без гражданство, за които се отнасят, а също така и на трети лица, когато тези данни са от значение за възникване, съществуване, изменение или прекратяване на техни законни права и интереси;
2. държавни органи съобразно законоустановените им правомощия;
3. български и чуждестранни юридически лица, въз основа на закон или акт на съдебната власт.

Глава втора.

ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Раздел I.

Общи положения

Чл. 8. (1) Основни данни за гражданската регистрация на лицата са техните:

1. име;
2. дата - ден, месец, година, и място на раждане;
3. пол;
4. гражданство;
5. единен граждански номер.

(2) В данните за гражданската регистрация на чужденците в Република България се включва и личният номер на чужденеца.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) (1) Името на български гражданин, роден на територията на Република България, се състои от собствено, бащино и фамилно име. Трите части на името се вписват в акта за раждане.

(2) При съставяне на акт за раждане на български гражданин, роден извън територията на Република България, бащиното и фамилното му име могат да се впишат с наставки -ов или -ев и окончание съобразно пола, ако това е писмено заявено от родителите до три години от раждането на лицето.

(3) Името на чужденец, роден на територията на Република България, се вписва така, както е заявено от родителите му.

(4) Името на чужденец, роден извън територията на Република България, се вписва в регистрите за гражданско състояние и в регистрите за населението така, както е изписано в националния му документ за самоличност или в акта за раждане, независимо от колко части се състои.

Чл. 10. (1) Условието и редът за придобиване, запазване и загубване на българско гражданство се определят от Закона за българското гражданство.

(2) Гражданството на чужденец се установява от документа за самоличност, с който е влязъл в страната.

Чл. 11. (1) Единният граждански номер (ЕГН) е административен идентификатор на подлежащите на регистрация физически лица. Това е уникален номер, чрез който физическите лица се определят еднозначно.

(2) Начинът на формиране и редът за определяне и коригиране на единния граждански номер се регламентират в правилник за функционирането на Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН), приет от Министерския съвет.

Раздел II. Имена на българските граждани

Чл. 12. (1) Собственото име на всяко лице се избира от родителите му и се съобщава писмено на длъжностното лице по гражданското състояние при съставяне на акта за раждане.

(2) Ако двамата родители не са постигнали съгласие за името, длъжностното лице вписва в акта за раждане само едно от имената, предложени от родителите.

(3) Ако родителите не посочат име, длъжностното лице определя името, което сметне за най-подходящо в случая.

(4) Ако избраното име на детето е осмиващо, опозоряващо, обществено неприемливо или несъвместимо с националната чест на българския народ, длъжностното лице има право да откаже вписването му в акта за раждане, като приложи разпоредбите на ал. 2 и 3.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Бащиното име на всяко лице се образува от собственото име на бащата и се вписва с наставка -ов или -ев и окончание съобразно

пола на детето, освен когато собственото име на бащата не позволява поставянето на тези окончания или те противоречат на семейните, етническите или религиозните традиции на родителите.

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Фамилното име на всяко лице е фамилното или бащиното име на бащата с наставка -ов или -ев и окончание съобразно пола на детето, освен ако семейните, етническите или религиозните традиции на родителите налагат друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Фамилното име при сключване на граждански брак се формира съгласно правилата на Семейния кодекс.

(3) Децата от едни и същи родители се вписват с еднакво фамилно име.

(4) Когато едно лице е известно в обществото с псевдоним, същото лице може по решение на съда да прибави псевдонима към своето име.

Чл. 15. (1) Бащиното име на дете, на което е установена само майката, се образува от собственото име на майката или неговия корен, а за фамилно име се взема фамилното име на майката или името на нейния баща.

(2) В случаите по ал. 1 със съгласието на бащата на майката неговото име може да се вземе за бащино име на детето. В този случай за фамилно име се взема фамилното име на майката.

Чл. 16. (1) Името на детето, припознато след съставянето на акта за раждане, се определя по реда на този закон.

(2) Името на дете, произходът на което е установен по съдебен ред, се определя от съда по реда на този закон.

Чл. 17. Името на дете, родителите на което не са известни, се определя от длъжностното лице.

Чл. 18. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При осиновяване собственото име на детето се определя от съда според желанието на осиновителите. Ако детето е навършило 14 години, за промяна на собственото име се иска и неговото съгласие.

(2) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При пълно осиновяване бащиното и фамилното име се определят според името на осиновителя по реда на този закон.

(3) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При непълно осиновяване бащиното и фамилното име могат да се променят по решение на съда при желание на осиновителите. Ако детето е навършило 14 години, се иска и неговото съгласие.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При прекратяване на осиновяването по съдебен ред на осиновеното лице се възстановява името преди осиновяването му. Със съгласието на осиновителя или при важни обстоятелства съдът може да постанови осиновеното лице да запази името, дадено при осиновяването.

Чл. 19. (1) Промяната на собствено, бащино или фамилно име се допуска от съда въз основа на писмена молба на заинтересувания, когато то е осмиващо,

опозоряващо или обществено неприемливо, както и в случаите, когато важни обстоятелства налагат това.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 01.03.2008 г.) Лице, придобило или възстановило българското си гражданство, може да промени бащиното и фамилното си име с наставка -ов или -ев и окончание съобразно пола му, както и да побългари собственото си име по реда на глава петдесета "Установяване на факти" от Гражданския процесуален кодекс. Тези производства се освобождават от държавни такси.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г., в сила от 01.07.2001 г.)

(4) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г., в сила от 01.07.2001 г.)

(5) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г., в сила от 01.07.2001 г.)

(6) (Отм. - ДВ, бр. 28 от 2001 г., в сила от 01.07.2001 г.)

Чл. 19а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2001 г., в сила от 01.07.2001 г.) (1) Българските граждани, на които принудително са променени имената, могат по свое желание да възстановят предишните си имена.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г., изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Възстановяването на имената по ал. 1 се извършва с решение на длъжностното лице по гражданското състояние по писмено заявление на молителя след нотариална заверка на подписа му. Решението на длъжностното лице подлежи на обжалване от заинтересуваните лица и от прокурора по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) По реда на ал. 2 могат да се възстановят или променят имената на непълнолетни, ако имената на техните родители или на единия от тях са принудително променени. Заявлението в този случай се подава от двамата родители или настойниците. При разногласие между родителите или настойниците спорът се решава от районния съд.

(4) По реда на ал. 2 могат да променят имената си и българските граждани, родени след като имената на техните родители или на един от тях са били принудително променени, а имената на техните непълнолетни деца могат да се променят по реда на ал. 3.

Чл. 20. При придобиване или възстановяване на българско гражданство лице от български произход, ако желае, може да приеме бащино или фамилно име с наставка -ов или -ев и окончание според пола му, както и да побългари собственото си име. Тези изменения в имената се отразяват в указа на президента на Република България, с който придобиват или възстановяват българското си гражданство.

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.)

Раздел III. Регистри на населението

Чл. 22. (1) На всички лица, подлежащи на гражданска регистрация, се съставя

личен регистрационен картон (ЛРК) и запис в Национална база данни (НБД) "Население".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Личният регистрационен картон се съставя и съхранява в общината или в кметството, в които е постоянният адрес на лицето.

Чл. 23. (1) Регистърът на населението на Република България се състои от всички общински регистри на населението и компютърният му еквивалент е Националната база данни "Население".

(2) Регистърът на населението в общината и кметството се състои от личен регистрационен картон на лицата, имащи или имали постоянен адрес в тази община.

(3) Регистърът на населението във всяка община се състои от:

1. регистър на българските граждани;
2. регистър на чужденците по чл. 3, ал. 2, т. 2;
3. регистър на починалите лица;
4. архивен регистър.

Чл. 24. (1) Регистрите на населението в общините се поддържат върху хартиен носител и компютърният им еквивалент е Локална база данни (ЛБД) "Население", които са част от ЕСГРАОН.

(2) Въз основа на регистрите на населението се издават удостоверения от общинската администрация. Редът за издаването им и образците за тях се определят в правилника по чл. 11, ал. 2.

Чл. 25. Личният регистрационен картон съдържа следните данни:

1. име;
2. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) псевдоним и/или имена в чужбина;
3. пол;
4. дата на раждане - ден, месец, година;
5. единен граждански номер, а за чужденците - и личен номер на чужденеца;
6. гражданство;
7. място на раждане - област, община, населено място, а за родените извън територията на Република България - и държава;
8. акт за раждане - номер, дата и място на съставяне; на чужденците се вписва акт за раждане само ако са родени в Република България;
9. (доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) постоянен адрес - област, община, населено място, жилищен комплекс, улица, номер на сграда, номер на вход, номер на етаж, номер на апартамент, електронен адрес, ако има такъв;
10. (отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.)
11. семейно положение;
12. акт за сключен брак - номер, дата, място на съставяне; дата и място на сключване на брака, ако не е сключен в Република България;
13. съпруг/а - ЕГН или дата на раждане, име, пол, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;
14. съдебно решение за развод - номер, дата и място на постановяване;
15. деца - ЕГН или дата на раждане, име, пол, постоянен адрес, гражданство, а

за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;

16. майка - ЕГН или дата на раждане, име, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;

17. баща - ЕГН или дата на раждане, име, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;

18. братя/сестри - ЕГН или дата на раждане, име, име на другия родител - ако не е еднокръвен или едноутробен, пол, постоянен адрес, гражданство, а за починалите - номер, дата и място на съставяне на акта за смърт;

19. издаден документ за самоличност - вид, номер, дата на издаване;

20. правни ограничения (вид);

21. изменение по всички точки от 1 до 20 включително, предходен постоянен адрес, особености, дата на съставяне на личния регистрационен картон, име и подпис на длъжностното лице;

22. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) починал - дата и място на смъртта; акт за смърт - номер, дата и място на съставяне.

Чл. 26. (1) Личният регистрационен картон на българските граждани (ЛРК-Б) се създава въз основа на един от следните документи:

1. съобщение или удостоверение за раждане;

2. заявление от лице, което се установява на постоянен адрес в тази община;

3. удостоверение за българско гражданство, придружено с копие от документи за гражданско състояние и заявление за постоянен адрес в тази община.

(2) Личен регистрационен картон на чужденец (ЛРК-Ч) по чл. 3, ал. 2, т. 2 се създава въз основа на един от следните документи:

1. разрешение за постоянно пребиваване;

2. (изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г.) временно удостоверение на бежанец или съобщение за раждане на дете от родители със статут на бежанец или хуманитарен статут;

3. заявление от лице, което се установява на постоянен адрес в тази община;

4. удостоверение за лица без гражданство.

Чл. 27. Данните в личния регистрационен картон се вписват и поддържат въз основа на необходимите за това документи или въз основа на извлечение от записа на лицето в Национална база данни "Население".

Чл. 28. Личният регистрационен картон се пази в продължение на 130 години, считано от датата на създаването му, след което се предава в Държавния архив.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Регистърът на българските граждани се състои от всички лични регистрационни картони на живите български граждани с постоянен адрес в тази община.

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Регистърът на чужденците се състои от всички лични регистрационни картони на живите чужденци с постоянен адрес в тази

община.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Регистърът на починалите лица се състои от всички лични регистрационни картони на български граждани и на чужденци с внесени данни за смъртта.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Архивният регистър се състои от личните регистрационни картони на лицата, на които постоянният адрес вече не е в тази община, както и на лицата, освободени от българско гражданство.

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Общините и районите поддържат компютърни регистри за населението на територията си и могат да архивират личните регистрационни картони по ред, определен от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Глава трета. АКТОВЕ ЗА ГРАЖДАНСКО СЪСТОЯНИЕ

Раздел I.

Общи правила за съставяне на актове за гражданско състояние

Чл. 34. (1) Актовете за гражданско състояние на лицата са: акт за раждане, акт за сключване на граждански брак и акт за смърт.

(2) Актовете за гражданско състояние, съставени по установен в този закон ред, имат доказателствена сила за отразените в тях данни до доказване на тяхната неистинност.

Чл. 35. (1) Актовете за гражданско състояние се съставят от длъжностното лице по гражданското състояние в общината или кметството, на чиято територия са станали събитията.

(2) Актовете за гражданско състояние за събития, за които няма данни на територията на коя община са станали, се съставят в общината или кметството, на чиято територия е установено събитието.

(3) Кметът на общината е длъжностно лице по гражданското състояние на територията на общината. Той може да възлага тази функция с писмена заповед на кметовете на кметствата, в които се поддържат регистри за гражданското състояние, и на други длъжностни лица от общинската администрация.

Чл. 36. (1) Актовете за гражданско състояние се съставят въз основа на обявяване, направено пред съответните длъжностни лица по гражданското състояние.

(2) Обявител при съставяне на акт за раждане или акт за смърт може да бъде само дееспособно лице. Обявител на акт за раждане може да бъде и непълнолетно лице,

ако е родител на новороденото дете.

(3) Длъжностното лице не може да съставя актове за гражданско състояние, по които е обявител, страна или свидетел. В такива случаи актовете за гражданско състояние се съставят от друго длъжностно лице.

(4) Обявителите, страните и свидетелите при съставяне на актове за гражданско състояние удостоверяват своята самоличност с документ за самоличност.

Чл. 37. (1) Длъжностното лице съставя акта за гражданско състояние само след като констатира по установения ред настъпилото събитие. Актовете за гражданско състояние се съставят на формуляри по установен образец.

(2) Данните в актовете за гражданско състояние се попълват въз основа на документи за самоличност на лицата. При съставяне на актове въз основа на документи от чужбина може да се ползват и други документи по гражданска регистрация само ако в получения или представения документ не се съдържат необходимите данни за съставянето на акта за гражданско състояние. В актовете за гражданско състояние не се вписват данни, заявления или сведения, които не са предвидени в закон.

(3) При съставяне на актове за гражданско състояние на български граждани, които имат и друго гражданство, данните се вписват въз основа на българския документ за самоличност.

(4) Писмено съобщение за настъпилото събитие по утвърден образец се изпраща до ЕСГРАОН на областно равнище.

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Актовете за гражданско състояние се съставят след обявяване на събитието в присъствието на обявителите, а при сключване на граждански брак - на страните и на свидетелите. Тези лица не могат да се оттеглят, преди да се прочете съставеният акт и преди да го подпишат. Длъжностното лице подписва акта веднага след подписването му от другите лица. Актът се подпечатва от длъжностното лице с печат с герба на Република България.

(2) Свидетели при сключване на брак могат да бъдат и чужди граждани.

(3) Ако някой от обявителите, свидетелите или страните не може да подпише акта за гражданско състояние, на мястото за подписите се прави бележка за причината за невъзможността да се подпише актът (неграмотност, увреждане на ръката и прочие), след което, без да се подписва от други лица, се поставя отпечатък от десния палец. Ако такъв отпечатък не може да се постави, посочва се причината, както и с кой друг пръст е поставен отпечатъкът.

(4) При унищожени регистри за гражданско състояние, липса на съставен акт за раждане или смърт и установяване на вписани неверни данни заинтересуваните лица установяват правата си по съдебен ред.

(5) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2009 г.) При унищожен или изгубен регистър за гражданско състояние, без да има възможност да бъде възстановен, кметът на общината може да поиска от районния съд да установи унищожаването или изгубването и да разпорежи съставянето на съответния регистър.

Чл. 39. Чрез ЕСГРАОН се отразяват всички промени по гражданското състояние на лицата в регистрите на населението по постоянен адрес. Технологиите за

работа се утвърждава в правилника по чл. 11, ал. 2.

Чл. 40. (1) Актовете за гражданско състояние се издават безплатно. На заинтересуваните страни се издават безплатно удостоверения за раждане и сключен граждански брак и препис извлечение от акт за смърт по утвърдени образци. За издаването на удостоверения и преписи от тези актове за втори и следващ път се заплаща такса. Издаването на препис за служебно ползване е безплатно.

(2) Длъжностното лице, съставило акт за гражданско състояние, отнасящ се за гражданин на държава, с която Република България е сключила договор за правна помощ, е длъжно в 10-дневен срок от съставянето на акта да изпрати служебен препис от него на Министерството на външните работи за изпращането му по дипломатически път в страната, на която лицето е гражданин.

(3) Длъжностното лице изпраща препис от акта за гражданско състояние, съставен за гражданин на страна, с която Република България не е сключила договор за правна помощ, само при поискване от Министерството на външните работи.

Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Образците на актовете за гражданско състояние и на документите, издавани въз основа на тях, се утвърждават от министъра на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на правосъдието и се обнародват в "Държавен вестник".

(2) Попълването на актовете за гражданско състояние се извършва на ръка, четливо, без зачертаване и поправки. Актовете могат да се съставят и отпечатват автоматизирано с програмни средства, предоставени или одобрени от министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(3) При попълването и отпечатването на актовете за гражданско състояние се ползват мастила, които гарантират тяхната читаемост в утвърдените от закона срокове за съхранение.

Раздел II. Акт за раждане

Чл. 42. Актът за раждане се съставя въз основа на писмено съобщение в срок 7 дни, като денят на раждането не се брои.

Чл. 43. (1) Всяко раждане трябва да се съобщи писмено и да се обяви устно в срок 5 дни, като денят на раждането не се брои.

(2) Съобщението за раждане се съставя писмено по утвърден с правилника по чл. 11, ал. 2 образец. Съобщаването на раждането е задължение на:

1. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) ръководителя на лечебното заведение или на лицето, на което със заповед е възложено това, когато раждането е станало в лечебно заведение;

2. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) компетентно медицинско лице, когато раждането не е станало в лечебно заведение;

3. длъжностното лице по гражданското състояние, когато в населеното място няма компетентно медицинско лице.

(3) Обявяването на раждането е задължение на бащата и се прави лично или чрез нотариално упълномощено лице.

(4) В случаите, когато бащата е починал, отсъства от населеното място или е в невъзможност да обяви раждането поради тежка болест, лишаване от свобода и други причини, ако е в неизвестност или е неизвестен, обявяването се извършва от лице, присъствало на раждането. Ако раждането е станало, когато майката е била във от своето жилище, задължението да обяви раждането е на лицето, в дома на което е станало раждането. Майката също може да обяви за раждането лично или чрез нотариално упълномощено лице.

(5) Ако бащата, майката или друго лице не обявят раждането, длъжностното лице по гражданското състояние съставя акта за раждане само на основание на съобщението по ал. 2.

(6) Длъжностното лице по гражданското състояние съставя акта за раждане, след като се удостовери писмено и обяви станалото събитие. Веднага след съставянето на акта за раждане на родителите се издава оригинално удостоверение за раждане.

Чл. 44. (1) Когато раждането не бъде обявено в определения срок, но съобщението е направено или длъжностното лице научи за раждането в течение на същата календарна година, то съставя акта за раждане в текущия регистър за годината, като спазва условията по чл. 43, без да е необходимо решение на съда за това.

(2) Когато календарната година и срокът за обявяване на раждането са изтекли, акт за раждане се съставя само въз основа на решение на съда, постановено по искане на родителите, лицето или на прокурора.

Чл. 45. (1) Актът за раждане съдържа:

1. място на съставяне на акта-област, община, населено място/район;
2. номер на акта и дата на съставяне;
3. номер на оригиналното удостоверение;
4. дата - ден, месец, година, час и минута на раждането;
5. място на раждане - област, община, населено място или държава, ако детето е родено извън територията на Република България;
6. име на новороденото;
7. ЕГН на детето (попълва се само за български граждани);
8. пол и гражданство;
9. данни за родителите - имена, дата на раждане, ЕГН, гражданство, постоянен адрес;
10. документ, удостоверяващ раждането;
11. обявител - имена, ЕГН, постоянен адрес;
12. длъжностно лице - имена, ЕГН и подпис;
13. бележки.

(2) Ако детето е родено мъртво, на мястото на "името на новороденото" се изписва "мъртво родено дете", като се вписва и причината за смъртта от медицинския

документ.

(3) Преценката дали детето е родено живо или мъртво, или е налице аборт, се прави от компетентно медицинско лице.

(4) При аборт не се съставя акт за раждане.

Чл. 46. Когато едно дете е родено живо, но е умряло, преди да се състави акт за раждане, едновременно се съставят акт за раждане и акт за смърт.

Чл. 47. Когато майката е родила две или повече деца (близнаци), длъжностното лице съставя отделни актове за раждане на всяко дете, като вписва във всеки акт номера на акта на другите деца и реда, по който са се родили.

Чл. 48. (1) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Намерени, изоставени или подхвърлени новородени живи деца се предават в най-близкото лечебно заведение и там в присъствието на представител на Министерството на вътрешните работи, на лечебното заведение и на лицето, намерило и предало детето, се съставя протокол за намирането му. В протокола се отбелязват: времето и мястото, където е намерено детето; пол и предполагаема дата на раждане; особени белези, които детето има по тялото си, описание на дрехите, с които е намерено; други обстоятелства. Протоколът се подписва от лицето, намерило детето, и от присъстващите представители, подпечатва се и се изпраща в общината, в която се намира лечебното заведение, за да се състави акт за раждане.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Когато новородено дете бъде изоставено от майката в лечебното заведение, където е станало раждането, и не бъде потърсено в срока за съставяне на акта за раждане, се постъпва по начин, посочен в ал. 1.

(3) Длъжностното лице съставя акта за раждане въз основа на протокола, който става неразделна част от акта. Имената на детето се определят от длъжностното лице съгласно разпоредбите на този закон.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Когато детето е намерено мъртво или умре преди предаването му в лечебно заведение, се прави съдебномедицинска експертиза за установяване причините за смъртта. В този случай въз основа на протокола се съставят акт за раждане и акт за смърт. Ако медицинската експертиза установи, че детето е родено мъртво, се съставя акт за раждане на "мъртвородено дете".

Чл. 49. При припознаване, извършено преди съставяне на акта за раждане, в същия акт се вписват данните на бащата, както и документът, удостоверяващ припознаването при наличие на съгласие на майката. Името на детето се съставя по реда на членове 12-14. Когато припознаването се извършва след съставяне на акта за раждане, данните за припознаващия и основанието се вписват в графа "Бележки" на акта за раждане в съответствие със Семейния кодекс.

Чл. 50. (1) При пълно осиновяване длъжностното лице по гражданското

състояние въз основа на заверен препис от решението на съда съставя нов акт за раждане. Актът за раждане се съставя в общината или кметството, посочено в съдебното решение, в текущия регистър с дата - датата на съставяне на акта, като за обявител се подписва единият от осиновителите.

(2) В новия акт за раждане се вписват:

1. действителната дата на раждане и новият единен граждански номер;
2. (доп. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) място на раждане - мястото на съставяне на акта, а в случаите на международно осиновяване - действителното място на раждане;
3. (доп. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.) родители - осиновителите и данните за тях; когато детето се осиновява само от един родител, графата за другия родител не се попълва; когато детето се осиновява от съпруг на родител, данни за рождения родител, с когото отношенията се запазват, и данни за осиновителя.

(3) Съставеният акт се отбелязва в азбучника на годината, която съответства на годината на раждане на осиновеното дете, и в азбучника на годината на съставяне на акта.

(4) Съдебното решение се съхранява при условията и по реда за съхраняване на акта за раждане и до него не могат да имат достъп външни лица.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) В двудневен срок длъжностното лице по гражданското състояние уведомява с писмо общината, където се намира предишният акт за раждане на осиновеното лице, за отразяване в графа "Бележки", че е съставен нов. В същия срок се съставя личен регистрационен картон на осиновеното лице, данните за него се вписват в личния регистрационен картон на осиновителите и се изпращат съобщения съгласно технологията на ЕСГРАОН.

Раздел III.

Акт за сключен граждански брак

Чл. 51. (1) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Гражданският брак се сключва пред длъжностното лице по гражданското състояние при условията и по реда, предвидени в Семейния кодекс.

(2) Граждански бракове се сключват всеки ден.

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2002 г., в сила от 01.12.2002 г.) Когато встъпващите в брак са лица без гражданство, със статут на бежанец или с хуманитарен статут в Република България, те удостоверяват семейното си положение с нотариално заверена декларация.

Чл. 53. Актът за сключване на граждански брак съдържа:

1. място на съставяне на акта-област, община, населено място/район;
2. номер на акта и дата на съставяне;
3. номер на оригиналното удостоверение;
4. дата - ден, месец, година, и място на сключване на брака - област, община, населено място или държава, ако не е сключен в Република България;
5. данни за сключващите брак - имена преди брака, дата и място на раждане,

възраст, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ), гражданство, семейно положение преди брака, фамилия след сключване на брака, постоянен адрес, данни за документите за самоличност, и подписите им;

6. данни за свидетелите - имена, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ), и подписите им;

7. длъжностно лице - имена, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ) и подпис;

8. други документи, представени за съставяне на акта;

9. бележки.

Раздел IV. Акт за смърт

Чл. 54. (1) Актът за смърт се съставя въз основа на съобщение за смърт не по-късно от 48 часа след настъпването на смъртта.

(2) Актът може да се състави и след изтичането на срока по ал. 1, без да е необходимо решение на съда за това, когато се наложи съдебномедицинско освидетелстване на трупа при условията, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс. Органите на съдебната власт, назначили съдебномедицинската експертиза, издават документ, удостоверяващ причината за забавянето.

Чл. 55. (1) Длъжностното лице по гражданското състояние пристъпва към съставянето на акт за смърт, след като получи съобщение за смърт, издадено от компетентно медицинско лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Обявяването на смърт, настъпила в лечебно заведение, се извършва писмено от ръководителя на заведението или от лице, на което със заповед е възложено това.

Чл. 56. Длъжностното лице по гражданското състояние няма право по своя инициатива или по заявление на заинтересуваните лица да съставя акт за смърт на погребано без разрешение лице. В такъв случай актът за смърт се съставя само въз основа на влязло в сила решение на съда.

Чл. 57. (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Длъжностното лице по гражданското състояние съставя и след изтичането на срока по чл. 54, ал. 1 акт за смърт на лице, умряло в чужбина, трупът на което е докаран в населеното място, ако към документите, съпровождащи трупа, не е приложен акт за смърт, съставен там, където тя е настъпила. Длъжностното лице по гражданското състояние предоставя тези документи на лечебно заведение, за да се установи причината за смъртта и да се издаде съобщение за смърт. Ако причината за смъртта не може да се установи, това се отбелязва в съобщението за смърт.

Чл. 58. При смърт на група лица, чиито трупове не могат да се намерят или намерените не могат да се разпознаят, но е безспорно установено кои са лицата, кметът

на общината, на чиято територия е настъпило събитието, или упълномощено от него длъжностно лице съставя протокол, който се изпраща в съответната районна прокуратура. Районният прокурор или наследниците на умрелите лица предявяват установителен иск пред съответния районен съд, който да постанови решение за съставянето на актове за смърт на тези лица.

Чл. 59. Акт за смърт на лице, което съдът с влязло в сила решение е обявил за умряло, се съставя от длъжностното лице по гражданското състояние в населеното място по постоянния адрес на обявения за умрял въз основа на препис от влязлото в сила решение. В този случай актът за смърт не се подписва от обявителя.

Чл. 60. (1) Актът за смърт съдържа:

1. място на съставяне на акта-област, община, населено място/район;
2. номер на акта и дата на съставяне;
3. дата - ден, месец, година, час и минути на смъртта;
4. място на смъртта - област, община, населено място или държава, ако не е в Република България, и къде е настъпила;
5. имена на лицето;
6. причина за смъртта;
7. данни за лицето - дата и място на раждане, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ), възраст, пол, гражданство, семейно положение, постоянен адрес;
8. данни за родителите, ако са известни-имена, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ), постоянен адрес;
9. документ, удостоверяващ смъртта;
10. обявител - имена, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ), постоянен адрес;
11. длъжностно лице-имена, ЕГН (личен номер на чужденец - ЛНЧ) и подпис;
12. бележки.

(2) Обстоятелството, че смъртта е настъпила в място за лишаване от свобода, не се посочва в акта.

Чл. 61. (1) Препис-извлечение от акта за смърт представлява разрешение за погребение и се издава безплатно.

(2) След изготвянето на акта за смърт длъжностното лице по гражданското състояние изпраща документа за самоличност на умрелия на най-близкото районно полицейско управление на Министерството на вътрешните работи.

(3) При смърт на чужденец, който се погребва в Република България, длъжностното лице по гражданското състояние задържа всички документи за самоличност и документи за пътуване в чужбина, ако има такива. Тези документи и препис от акта за смърт се изпращат на най-близкото районно полицейско управление на Министерството на вътрешните работи.

(4) При смърт на чужденец, чийто труп се изпраща в чужбина, длъжностното лице по гражданското състояние изпраща българския му документ за самоличност, ако притежава такъв, на най-близкото районно полицейско управление на Министерството на вътрешните работи. Всички други документи за самоличност, документи за пътуване в чужбина, ако има такива, и препис от акта за смърт се предават на лицата, които

придружават трупа.

Чл. 62. (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.)

Раздел V.

Актове за гражданско състояние на военнослужещи при извънредни случаи

Чл. 63. Актовете за гражданско състояние на военнослужещи, които се намират извън територията на Република България или са на територията на страната, но поради военни действия са лишени от възможността да съобщят на гражданските власти, се съставят от военнослужещи, определени от командването да изпълняват такива функции. Тези военнослужещи съставят актове за гражданско състояние и на граждански лица, които съпровождат войската. Актовете се водят в общ регистър, като се попълват на ръка.

Чл. 64. При съставяне на актове за гражданско състояние в случаите по чл. 63 се спазват разпоредбите на този закон със следните изключения:

1. раждането може да се обяви и след изтичането на срока по чл. 42;
2. за всяка войскова част, определена от командването, се води общ регистър за вписване на всички актове за гражданско състояние. Актовете по този регистър се съставят на ръка въз основа на наличните данни.

Чл. 65. (1) Военнослужещият, натоварен с воденето на регистъра за гражданско състояние, изпраща чрез Министерството на отбраната препис от съставените актове, както следва:

1. от актовете за раждане - в общината по постоянния адрес на майката;
2. от актовете за сключен брак - в общината по постоянния адрес на съпруга;
3. от актовете за смърт - в общината по постоянния адрес на умрялото лице.

(2) Въз основа на преписа длъжностното лице по гражданското състояние на съответната община съставя нов акт по установения образец, а полученият препис остава неразделна част от него.

Раздел VI.

Актове за гражданско състояние, съставени при пътуване по море

Чл. 66. (1) При раждане, граждански брак или смърт, настъпили на кораб, намиращ се в открито море, капитанът е длъжен да направи вписване в корабния дневник и да състави акт по реда на този закон.

(2) Актове за раждане или смърт се съставят в срок 24 часа от настъпването на съответното събитие.

Чл. 67. (1) Капитанът на кораба е длъжен да предаде преписи от съответните актове за гражданско състояние в службата за гражданското състояние при общината в първото българско пристанище, в което е влязъл корабът, или на българското дипломатическо или консулско представителство в страната, в чието пристанище влезе корабът. Ако в страната няма българско представителство, капитанът на кораба е длъжен да изпрати преписите на българския дипломатически или консулски представител в най-близката страна, където има българско дипломатическо или консулско представителство.

(2) Длъжностното лице по гражданското състояние или българският дипломатически или консулски представител в 15-дневен срок от получаването на преписите от съставените на кораба актове са длъжни да ги препратят, както следва:

1. акта за раждане - в общината по постоянния адрес на майката;

2. акта за сключен граждански брак - в общината по постоянния адрес на съпруга, а ако той не е български гражданин - в общината по постоянния адрес на съпругата;

3. акта за смърт - в общината по постоянния адрес на умрелия.

(3) Длъжностните лица по гражданско състояние на общините, получили актове за гражданско състояние съгласно ал. 2, съставят актове за гражданско състояние по реда на този закон.

Чл. 68. (1) Когато вследствие на бедствие загинат всички лица от екипажа и пътниците, собственикът на кораба или упълномощено от него лице, след като провери и установи бедствието и последиците му, уведомява писмено длъжностните лица по гражданското състояние в общината, където е регистриран корабът, или най-близкото българско дипломатическо или консулско представителство до мястото на бедствието, с цел да се съставят по съдебен ред актове за смърт на загиналите лица.

(2) В случай, че са загинали капитанът на кораба и неговият помощник, актовете за смърт се съставят от съответния български дипломатически или консулски представител в чужбина или от длъжностното лице по гражданското състояние в общината на българското пристанище, където спасените лица са отведени, въз основа на заявленията на спасените лица от екипажа или от пътниците.

Раздел VII.

Актове за гражданско състояние на български граждани, съставени в чужбина

Чл. 69. Гражданите на Република България, които се намират в чужбина, могат да поискат при спазване на българските или местните закони съставянето на актове за гражданско състояние от съответния български дипломатически или консулски представител, или от чуждестранните местни органи по гражданското състояние в мястото, където са настъпили събитията, подлежащи на регистрация.

Чл. 70. (1) Български гражданин, който е поискал от местен орган по гражданското състояние в чужбина съставянето на акт за гражданско състояние, е

длъжен да се снабди със заверен препис или извлечение от съставения акт и не по-късно от шест месеца след съставянето му да го предаде или изпрати на българския дипломатически или консулски представител в тази страна, като същевременно му съобщи постоянния си адрес в Република България.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Ако българският гражданин не е могъл да предаде или изпрати съставения от местен орган по гражданското състояние в чужбина акт на български дипломатически или консулски представител, той може да го представи направо на длъжностното лице по гражданското състояние в общината по постоянен адрес съгласно чл. 72, ал. 2, т. 1, 2 и 3, заедно с легализиран и заверен превод на български език.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Преписите или извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1, съставени от орган на държавата, с която Република България няма сключен договор за правна помощ, следва да бъдат легализирани и преведени.

(4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Преписите и извлеченията от актовете за гражданско състояние по ал. 1 не се нуждаят от легализация, когато:

1. произхождат от държава, която е ратифицирала Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове;
2. произхождат от държава, с която Република България има сключен договор за правна помощ, в който това изрично е посочено;
3. са получени по дипломатически път.

Чл. 71. Дипломатически или консулски представител на Република България в чужбина, който узнае, че в страната, където е акредитиран, се е родил, сключил е граждански брак или е умрял български гражданин, но в 6-месечен срок не му е бил представен в представителството заверен препис или извлечение от съответния акт, се снабдява веднага служебно с необходимите документи. Преписите или извлеченията от актовете по гражданското състояние заедно с легализиран превод на български език, заверен по съответния ред, се изпращат в Министерството на външните работи на Република България за препращане по постоянния адрес на българския гражданин. Ако не е съставен акт от местните органи, дипломатическият или консулският представител в съответната страна изисква по официален път съставянето му, ако законите на страната допускат това.

Чл. 72. (1) В срок три месеца от получаването на акт, издаден от местен орган, или след съставянето на акт в дипломатическото или консулското представителство съответният представител на Република България изпраща заверен препис в Министерството на външните работи на Република България.

(2) Получените в Министерството на външните работи служебни преписи на актове въз основа на ал. 1 се изпращат не по-късно от 15 дни след получаването им в общините, както следва:

1. за раждане - в общината по постоянния адрес на майката, а ако тя не е български гражданин - в общината по постоянния адрес на бащата;
2. за сключен граждански брак - в общината по постоянния адрес на съпруга, а ако той не е български гражданин - в общината по постоянния адрес на съпругата;
3. за смърт - в общината по постоянния адрес на умрелия.

(3) Длъжностното лице по гражданското състояние в общината въз основа на преписа по ал. 1 и 2 съставя акт за гражданско състояние. Данните в акта (име, родители и други) се вписват без изменение въз основа на получения препис. Ако преписът не съдържа всички необходими данни, изисквани по този закон, се ползват данни от други документи на лицето или от регистъра на населението. При невъзможност да се попълнят всички данни в акта се вписват само наличните.

(4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При съществени различия в имената на лицата се представя документ за идентичност. Промяна на данните в представените документи се допуска по съдебен ред.

(5) (Предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Длъжностното лице по гражданското състояние в общината след съставянето на акта въз основа на преписа по ал. 1 при поискване или служебно изпраща удостоверението за раждане или за граждански брак или препис-извлечение от акта за смърт на Министерството на външните работи, което го препраща на дипломатическото или консулското представителство за връчване на заинтересуваните лица.

Раздел VIII.

Отбелязвания, допълнения и поправки на актовете за гражданско състояние

Чл. 73. Промяна в данните за гражданско състояние на лицата в съставени актове за гражданско състояние се извършва по съдебен или административен ред.

Чл. 74. (1) Всяка промяна в данните по гражданското състояние, вписани в съставения вече акт, се отбелязва в този акт на определено за целта място.

(2) Длъжностното лице по гражданското състояние извършва отбелязването въз основа на съдебно решение или административен акт за промяна.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Промяната на данните в актовете за гражданско състояние на лицата се извършва само в акта на титуляря.

(4) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При изрично писмено искане промяната може да се отрази по административен ред в актовете за раждане на децата. Искането се подава от родителите за малолетните им деца. За непълнолетните деца искането е лично със съгласието на родителите. При взаимно съгласие на съпрузите промяната може да се отрази в акта за граждански брак.

Чл. 75. (1) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) При постановено съдебно решение или административен акт за промяна, допълнение, вписване или отбелязване в съставения вече акт длъжностното лице по гражданското състояние вписва новото съдържание на данните в определеното за целта място в акта - графа "Бележки". Записват се датата и името на длъжностното лице и се полагат подпис и печат на общината или кметството.

(2) Не се позволява зачертаване, изтриване и вмъкване на данни в съществуващ акт за гражданско състояние.

Чл. 76. (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) (1) По административен ред въз основа на

официални документи може да се извършва промяна и вписване само на данни, които по същество няма да променят смисъла на съставения вече акт. Технически грешки и неточности в изписването на името се отстраняват по искане на заинтересуваните лица.

(2) По административен ред по молба на заинтересуваните лица може да се отрази и промяната в имената им, настъпила по силата на нормативен акт. Към молбата се представят документи.

(3) Промените и вписванията се извършват по реда на чл. 75.

(4) По административен ред не могат да се променят името на титуляря, с изключение на изрично предвидените в чл. 19а случаи, датата на раждане, брак или смърт и полът.

Чл. 77. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Промяна на ЕГН на титуляря се извършва само по административен ред от длъжностното лице въз основа на документ, установяващ необходимостта от такава промяна.

Чл. 78. (1) При непълно осиновяване длъжностното лице по гражданското състояние по място на раждане на осиновеното лице записва в графа "Бележки" на съществуващия акт за раждане на лицето съдебното решение, имената на лицето, определени от съда, и имената на осиновителите. В срок два дни след вписването на осиновяването длъжностното лице по гражданското състояние съобщава писмено на общината по постоянния адрес на родителите по произход и на осиновителите за отразяване в регистрите на населението.

(2) При издаване на преписи и удостоверения и преписи от акт за раждане с отбелязано непълно осиновяване за родители се вписват както родителите по произход, така и осиновителите.

Чл. 79. (1) При развод или обявяване на брака за недействителен в графа "Бележки" на акта за брак се записва съдебното решение, с което бракът е прекратен или обявен за недействителен. Ако съдът постанови запазване на фамилното име от брака, в графа "Бележки" се записва, че то се запазва. В противен случай се записва, че се възстановява фамилното име на лицето преди този брак.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.)

Чл. 80. (1) Когато се наложи издаване на преписи на удостоверения или преписи-извлечения от съставени актове, върху които има нанесени бележки, преписите се издават, като на съответните места се вписват само поправените текстове.

(2) Пълни преписи от съставени актове се издават, като се включат както първоначалните текстове, така и всички записани бележки.

Чл. 81. Унищожаване на съставен вече акт за гражданско състояние се допуска преди приключване на регистъра за годината при съставяне на повече от един акт за едно събитие. При тези случаи през целия акт се написва по диагонал "Анулиран", причината за анулирането му, датата на анулирането, подписва се от длъжностното лице и се подпечатва. За съответното събитие се съставя нов акт за гражданско

състояние, ако е необходимо.

Чл. 82. За всяко настъпило изменение в данните, записани в актовете по гражданско състояние, се изпраща писмено съобщение до ЕСГРАОН на областно равнище.

Раздел IX.

Регистри на актове за гражданско състояние

Чл. 83. (1) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Регистрите на актовете за гражданско състояние за цялата община се образуват чрез събиране на съставените през текущата година формуляри - актове за раждане, граждански брак и смърт - по отделно за всеки вид, които се подвързват след приключване на годината в специална книга.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Всяка година най-късно до 20 декември Министерството на външните работи и общините снабдяват дипломатическите и консулските представителства, съответно кметствата и населените места на територията им, с необходимите формуляри на актове за гражданско състояние.

Чл. 84. (1) За всяка календарна година регистрите от всички актосъставители на територията на общината се приключват до 21 януари на следващата година със заверка, подписана от кмета или от упълномощено от него длъжностно лице от общината.

(2) Когато някой от регистрите се състои от повече от един том, върху корицата на първия том се надписва: "Регистър А", а на допълнителните "Регистър Б" и така нататък. Номерацията на актовете в новия том започва от номера, който следва след номера на последния вписан акт в предходния том. Причината за въвеждането на новия продължен том се отбелязва на втората страница, на първата корица, без този надпис да засяга мястото на акта, и се подписва от кмета.

Чл. 85. (1) Заверката на регистрите включва описание на броя на актовете, от кой номер започват и на кой номер свършват, наличие на анулирани актове, колко от актовете са използвани, подпис и печат на последната страница на регистрите, образувани от събраните актове за гражданско състояние, съставени през предходната година. Неразделна част от регистъра е азбучникът към него. При заверката се проверява наличието на всички данни и подписи, изисквани от закона. Тази заверка представлява приключване на актовете за изтеклата календарна година.

(2) Заверката на регистрите се прави от кмета на общината или от упълномощено от него длъжностно лице. Тази заверка представлява същевременно проверка и приключване на актовете за изтеклата календарна година.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Приключените регистри от формуляри на актове се подвързват и се предават за ползване и съхраняване в административния център на общината до 130 години от съставянето им, след което се предават в Държавния архив.

Чл. 86. Приключването на регистрите се извършва и преди изтичане на календарната година, ако общината или кметството се закрие или се присъедини към друга. При присъединяване към друга община регистрите се предават в новата община.

Чл. 87. Всеки регистър задължително съдържа азбучен указател за вписаните в него лица. Азбучните указатели на регистрите за раждане и смърт се съставят след вписване на всички актове в регистъра и преди приключването му. В тях актовете се подреждат по азбучен ред на собственото име на новороденото или починалото лице. В регистрите за сключен граждански брак азбучният указател се съставя по собственото име на съпруга.

Чл. 88. (1) От регистрите за гражданско състояние справки могат да се правят на лицата, за които се отнасят съставените актове, на изрично упълномощени от тях други лица или по реда на Гражданския процесуален кодекс и на Наказателно-процесуалния кодекс. На тези лица може да се издават преписи от актове и дубликати на удостоверенията, както и удостоверения, че липсва съставен акт за гражданско състояние.

(2) Дубликати на удостоверения и преписи от актове може да се издават и изпращат при служебно писмено поискване от общината по постоянен адрес на заинтересуваните лица или от други държавни органи, когато това е свързано с административното обслужване на лицата, вписани в акта.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.)

Глава четвърта. АДРЕСНА РЕГИСТРАЦИЯ

Раздел I. Общи положения

Чл. 89. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Адресът е еднозначното описание на мястото, където лицето живее или където то получава кореспонденцията си.

(2) Адресът в Република България се състои задължително от името на областта, общината и населеното място.

(3) В зависимост от мястото, което описва, адресът може да включва наименование на улица - площад, булевард, жилищен комплекс, квартал, номер, вход, етаж, апартамент.

(4) Когато адресът е извън регулацията на населеното място, вместо данните по ал. 3 се вписва името на местността от землището му.

Чл. 90. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Всяко лице, подлежащо на гражданска регистрация по този закон, е задължено да заяви писмено своя постоянен и настоящ адрес.

(2) Постоянният и настоящият адрес на новороденото дете съвпадат със

съответните адреси на родителите му. Когато родителите имат различни постоянни адреси, те избират един от тях за детето си. Когато родителите имат различни настоящи адреси, настоящият адрес на майката е настоящ адрес и за детето.

Чл. 91. (В сила от 1.01.2000 г.) Адресна регистрация на лицето е отразяване на постоянния и настоящия им адрес в регистрите на населението и в Национална база данни "Население".

Чл. 92. (В сила от 1.01.2000 г.) Адресната регистрация се извършва от общините и кметствата при заявяване от лицето.

Чл. 93. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Постоянен адрес е адресът в населеното място, което лицето избира да бъде вписано в регистрите на населението.

(2) Постоянният адрес е винаги на територията на Република България.

(3) Всяко лице може да има само един постоянен адрес.

(4) Български граждани, живеещи предимно в чужбина, които не са вписани в регистрите на населението и не могат да посочат постоянен адрес в Република България, се вписват служебно в регистрите на населението на район "Средец" на град София.

(5) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Всеки собственик или ползвател на жилище може да възрази пред кмета на общината срещу ползването на неговия адрес от трети лица.

Чл. 94. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Настоящ адрес е адресът, на който лицето пребивава.

(2) Всяко лице има само един настоящ адрес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Настоящият адрес на българските граждани, на които мястото на пребиваване е в чужбина, се отразява в автоматизираните информационни фондове само с името на държавата, в която пребивават.

Чл. 95. (В сила от 1.01.2000 г.) (Доп. - ДВ, бр. 37 от 2001 г.) (1) Постоянният адрес се заявява чрез подаване на заявление от лицето до общинската администрация или до органите по чл. 1, ал. 2 от Закона за българските документи за самоличност.

(2) Заявяването се извършва лично, а по изключение - от упълномощено лице след представяне на нотариално заверено изрично пълномощно.

(3) За малолетни и непълнолетни и на поставени под запрещение лица заявяването се извършва от законните им представители.

(4) Образецът на заявлението се утвърждава с постановление на Министерския съвет.

Чл. 96. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Настоящият адрес се заявява чрез подаване на адресна карта от лицето до общинската администрация.

(2) Заявяването се извършва лично, а по изключение - от упълномощено лице след представяне на нотариално заверено изрично пълномощно.

(3) За малолетни и непълнолетни и на поставени под запрещение лица заявяването се извършва от законните им представители.

(4) Образецът на адресната карта се утвърждава с постановление на Министерския съвет.

Чл. 97. (В сила от 1.01.2000 г.) Български гражданин, живеещ предимно в чужбина, може да заяви постоянния и настоящия си адрес и чрез заявление за издаване на български документ за самоличност, подадено чрез дипломатическите или консулските представителства на Република България.

Раздел II. Промяна на адрес

Чл. 98. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Заявлението за промяна на постоянен адрес се подава в общината или кметството, където лицето избира да бъде вписано в регистрите за населението.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Когато се променя постоянният адрес, изменението се съобщава чрез Национална база данни "Население" на общината по преходен постоянен адрес, на общината, в която е настоящият адрес, и на Министерството на вътрешните работи съгласно технологията на ЕСГРАОН.

Чл. 99. (В сила от 1.01.2000 г.) (1) Всяко лице е длъжно в срок 30 дни да заяви промяната на настоящия си адрес.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Адресната карта за промяна на настоящ адрес се подава в общината или кметството, където лицето пребивава, и в 5-дневен срок се изпраща за актуализация на Национална база данни "Население".

(3) Лицата, предоставили подслон в хотел, мотел, почивен дом или друго място за подслон, са длъжни да регистрират в специални книги отседналите, като при поискване предоставят данните от тях на органите на местната власт или на Министерството на вътрешните работи.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Настоящият адрес на децата, оставени за отглеждане в специализирана институция, е нейният адрес. Адресните карти за тях се подават от ръководителя на съответната институция.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Непълнолетните лица, които се обучават в училища в населено място, различно от постоянния и настоящия адрес на родителите, могат лично да подават адресни карти за промяна на настоящия си адрес. В този случай към адресната карта трябва да се приложи уверение от съответното училище, че лицето е записано като ученик.

Чл. 99а. (Нов - ДВ, бр. 6 от 2009 г., в сила от 01.05.2009 г.) На един адрес със съгласието на собственик на жилищен обект могат да се регистрират такъв брой лица, който не надвишава повече от три пъти броя на лицата, които обичайно могат да обитават съответния обект.

Глава пета.
ЕДИННА СИСТЕМА ЗА ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ И
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Раздел I.
Общи положения

Чл. 100. Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението (ЕСГРАОН) е национална система за гражданска регистрация на физическите лица в Република България и източник на лични данни за тях.

Чл. 101. Функциите на ЕСГРАОН са:

1. създаване и поддържане на регистри за гражданското състояние и регистри на населението;
2. създаване и поддържане на автоматизирани информационни фондове въз основа на регистрите за населението;
3. еталондържател за уникалния административен идентификатор на физическите лица (ЕГН), описан в този закон;
4. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) създаване и поддържане на националния класификатор на настоящите и постоянните адреси в Република България;
5. осигуряване на информационно и административно обслужване на законодателната, изпълнителната и съдебната власт.

Чл. 102. Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението функционира на национално, областно и общинско равнище.

Раздел II.
Автоматизирани информационни фондове на ЕСГРАОН

Чл. 103. Автоматизираните информационни фондове на ЕСГРАОН съдържат:

1. данни от регистрите за населението;
2. национални класификатори и служебни данни, свързани с поддържането на информацията за лицата.

Чл. 104. Автоматизираните информационни фондове осигуряват:

1. регистриране, съхраняване и поддържане в актуално състояние на данните от гражданската регистрация;
2. съхраняване и поддържане хронология на променени данни в гражданската регистрация;
3. точност, пълнота и взаимнообвързаност на данните в гражданската

регистрация.

Чл. 105. (1) Данните в автоматизираните информационни фондове се въвеждат на общинско, областно и национално равнище.

(2) Данните се въвеждат еднократно по място на възникване на събитието или по място на изменението. Данните, които постъпват от други информационни системи, се въвеждат централно и съобщение за това се изпраща на общинско равнище.

(3) Актуализацията на данните от общината се изпраща на съответното областно равнище ежеседмично за отразяване на национално равнище.

Раздел III.

Ред за предоставяне на данни от ЕСГРАОН

Чл. 106. (1) Данните от ЕСГРАОН се предоставят на:

1. българските и чуждестранните граждани, както и на лицата без гражданство, за които се отнасят, а също така и на трети лица, когато тези данни са от значение за възникване, съществуване, изменение или прекратяване на техни законни права и интереси;

2. (доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) държавни органи и институции съобразно законоустановените им правомощия;

3. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) български и чуждестранни юридически лица - въз основа на закон, акт на съдебната власт или разрешение на Комисията за защита на личните данни.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Предоставянето на данни от ЕСГРАОН на чуждестранни официални представителства в Република България се извършва чрез Министерството на външните работи съобразно ратифицираните от българската държава двустранни и многостранни международни договори и с разрешение на Комисията за защита на личните данни.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.)

Чл. 107. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Отказът за предоставяне на данни от информационните фондове по този закон може да се обжалва по реда, предвиден в Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 108. (1) Институциите, физическите и юридическите лица, получили данни от ЕСГРАОН, в случаи на установено противоречие, неточност или непълнота в тях могат да поискат тяхната корекция.

(2) Съответната администрация, отговорна за достоверността на предоставените данни, се задължава да извърши корекция.

Раздел IV.

Защита на данните в ЕСГРАОН

Чл. 109. (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) За защита на данните, съхранявани в информационните фондове по този закон от случайно или неразрешено унищожаване, както и при случайно загубване и неразрешен достъп, изменение или разпространение, се вземат специални осигурителни мерки в съответствие с ратифицираните от Република България международни договори и задължителните предписания на Комисията за защита на личните данни.

Раздел V.

Взаимодействие между ЕСГРАОН и други информационни системи в Република България

Чл. 110. Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението е базова информационна система в Република България по отношение на данните за гражданската регистрация на лицата.

Чл. 111. (1) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението предоставя данни на информационните системи в страната и получава данни от тях.

(2) Предоставяните от ЕСГРАОН данни за гражданската регистрация на лицата имат задължителен характер за останалите информационни системи, извършващи административно обслужване на населението.

(3) Предоставяните от други информационни системи данни за лицата имат осведомителен характер за ЕСГРАОН.

(4) Редът за предоставяне и обмен на данни между информационните системи се урежда със закон.

Чл. 112. (1) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението предоставя ежедневно на Министерството на вътрешните работи актуална информация от Националната база данни "Население" и от националните класификатори с цел законосъобразно издаване на българските документи за самоличност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Предоставената по ал. 1 информация се ползва на централно и териториално равнище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 105 от 2008 г., в сила от 01.01.2009 г.) Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението предоставя на общинските администрации актуална информация от Националната база данни "Население" и от националните класификатори с цел определяне и събиране на местните данъци и такси.

Глава шеста.

ОРГАНИ ЗА ГРАЖДАНСКА РЕГИСТРАЦИЯ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Чл. 113. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Методическото ръководство и

контролът на дейностите, свързани с гражданското състояние, гражданската регистрация и автоматизираните информационни фондове, се осъществяват от Министерството на регионалното развитие и благоустройството със съдействието на Министерството на правосъдието и Комисията за защита на личните данни.

Чл. 114. (1) Общинската администрация е отговорна за поддържането на ЕСГРАОН на общинско равнище.

(2) Министерството на регионалното развитие и благоустройството е отговорно за поддържането на автоматизираните информационни фондове на областно и национално равнище. Данните в тях се въвеждат въз основа на подадените от общинските администрации на хартиен или електронен носител съобщения до областното равнище.

(3) (Нова - ДВ, бр. 37 от 2001 г., доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Органите по чл. 1, ал. 2 от Закона за българските документи за самоличност изпращат данните за заявените постоянни адреси и заявления адрес в чужбина в ЕСГРАОН в петдневен срок.

Чл. 115. (1) На ЕСГРАОН ежеседмично предоставят данни следните институции и поделенията им:

1. Министерството на вътрешните работи - данни от заявленията за издаване на български документи за самоличност и данни за издадените въз основа на тях документи за самоличност;

2. Министерството на външните работи - документи, свързани с гражданската регистрация, които постъпват по дипломатически и консулски път;

3. (изм. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Министерството на правосъдието - документи за вписване в регистрите за населението;

4. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) Министерството на здравеопазването - съобщения за раждания и смърт; данни за деца до 3 години, настанени в домове; данни за лица, настанени продължително в лечебни заведения;

5. Министерството на образованието и науката - данни за образование (степен и специалност); данни за деца от 3 до 18 години, настанени в домове;

6. Министерството на труда и социалната политика - данни за лица, настанени в социални заведения;

7. съдилищата - съдебни решения, постановяващи вписвания в регистрите за гражданско състояние или ограничаване дееспособността на лицата.

(2) Всяка от институциите по ал. 1 организира предоставянето на ЕСГРАОН на необходимата информация в сроковете, предвидени в този закон.

(3) Обменът на информация между институциите по ал. 1 и ЕСГРАОН се осъществява по автоматизиран и неавтоматизиран начин.

(4) Автоматизираната обработка на данните не отменя задълженията на институциите за изготвяне и изпращане на документите по гражданската регистрация, предвидени в този закон.

Глава седма.

АДМИНИСТРАТИВНОКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 116. (1) За нарушение на този закон от длъжностни лица се налага глоба от 50 до 300 лв.

(2) Когато нарушението е извършено от граждани, глобата е от 20 до 200 лв.

Чл. 117. (1) (Доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Нарушенията по този закон се установяват с актове на длъжностни лица, определени от министъра на регионалното развитие и благоустройството или министъра на вътрешните работи или областните управители или кметовете на общините.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Въз основа на съставените актове се издават наказателни постановления от министъра на регионалното развитие и благоустройството или министъра на вътрешните работи или областните управители или кметовете на общините или от определени от тях длъжностни лица.

(3) (Нова - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Министърът на вътрешните работи и определените от него длъжностни лица установяват нарушения и издават наказателни постановления само по глава четвърта.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) Установяването на нарушенията и издаването на наказателните постановления се извършват при условията и по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Този закон отменя Закона за имената на българските граждани (обн., ДВ, бр. 20 от 1990 г.; изм., бр. 94 от 1990 г.).

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 96 от 2004 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Децата на починалите до 30 юни 2001 г. български граждани, чиито имена са били принудително променени и не са възстановени при условията и по реда на § 2 от отменения Закон за имената на българските граждани (обн., ДВ, бр. 20 от 1990 г.; изм., бр. 94 от 1990 г.; отм., бр. 67 от 1999 г.), по общо съгласие могат да възстановят имената на родителите си по реда на чл. 19а, ал. 2.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 48 от 2007 г.)

(3) (Изм. - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Ако децата по ал. 1 са починали до влизането в сила на този закон, правото на възстановяване на имената принадлежи последователно на следващите по степен низходящи.

(4) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Родителите на починалите до 26 ноември 1993 г. български граждани, чиито имена са били принудително променени и не са възстановени при условията и по реда на § 2 от отменения Закон за имената на българските граждани, по общо съгласие могат да възстановят имената на децата си по реда на чл. 19а, ал. 2.

(5) (Нова - ДВ, бр. 48 от 2007 г.) Молбите по ал. 1 и 4 се подават по местожителството или по последния постоянен адрес на починалото лице.

§ 2. В Закона за лицата и семейството (обн., ДВ, бр. 182 от 1949 г.; попр., бр. 193 от 1949 г.; изм., Изв., бр. 12 от 1951 г., бр. 12 и 92 от 1952 г., бр. 15 от 1953 г.; попр.,

бр. 16 от 1953 г.; изм., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 50 от 1961 г.; ДВ, бр. 23 от 1968 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 46 от 1989 г., бр. 20 от 1990 г. и бр. 15 от 1994 г.) се отменят:

1. член 7 - от 1 януари 2000 г.;
2. членове 122 - 130 включително - от влизането на този закон в сила.

§ 3. В Закона за местното самоуправление и местната администрация (обн., ДВ, бр. 77 от 1991 г.; изм., бр. 24, 49 и 65 от 1995 г., бр. 90 от 1996 г., бр. 122 от 1997 г., бр. 33, 130 и 154 от 1998 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 44, ал. 1, т. 13 след думите "писмена заповед на" се добавя "кметовете на кметствата, в които се поддържат регистри за гражданското състояние, и на други".

2. В чл. 46, ал. 1, т. 6 накрая се добавя "и изпраща актуализационни съобщения до ЕСГРАОН".

§ 4. В чл. 34, ал. 2 от Закона за народното здраве (обн., ДВ, бр. 88 от 1973 г.; попр., бр. 92 от 1973 г.; изм. и доп., бр. 63 от 1976 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 66 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 89 от 1988 г., бр. 87 и 99 от 1989 г., бр. 15 от 1991 г.; попр., бр. 24 от 1991 г.; изм., бр. 64 от 1993 г., бр. 31 от 1994 г., бр. 36 от 1995 г. бр. 12, 87 и 124 от 1997 г., бр. 21, 70, 71 и 93 от 1998 г., бр. 30 от 1999 г.) думите "личния паспорт на лицето" се заменят със "здравноосигурителната книжка на лицето" и текстът до края се заличава.

§ 5. В Закона за българските документи за самоличност (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 53 от 1999 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 16 се създава ал. 3:

"(3) Личният номер за чужденец (ЛНЧ) идентифицира еднозначно дългосрочно пребиваващите чужденци в Република България. Начинът на неговото формиране се определя от Министерския съвет."

2. В чл. 75 т. 2 се отменя.

3. В чл. 76 се създава т. 9:

"9. малолетни и непълнолетни и поставени под запрещение лица, които нямат писмено съгласие за пътуване в чужбина от своите родители, настойници, попечители."

4. В преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

а) създават се § 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 и 22:

"§ 12. (1) До 31 декември 1999 г. адресната регистрация и издаването на паспорт на гражданин на Република България на лица, родени преди 31 декември 1981 г., когато срокът на валидност на паспорта е изтекъл или подмяната му се налага по други законосъобразни причини, се извършват при условията и по реда на този параграф.

(2) Паспортите се издават по местожителство на гражданите от паспортните служби към съответните териториални поделения на Министерството на вътрешните работи.

(3) За издаване на паспорт за първи път гражданинът е длъжен лично или чрез общината (района) или кметството да предостави в териториалното поделение на Министерството на вътрешните работи:

1. анкетна карта, издадена от общинския (районния) съвет или кметството по местожителството му;

2. три черно-бели снимки с размер 5x4 см, изработени на специална фотохартия ЕФН 415, и с печат на фотоателието, където са изработени;

3. съобщение за ЕСГРАОН, издадено от общината (района) или кметството;

4. документ за платена такса съгласно раздел III от Тарифа № 4 за таксите, които се събират в системата на Министерството на вътрешните работи по Закона за държавните такси.

(4) Когато документите по ал. 3 се представят чрез общините (районите) или кметствата, длъжностните лица ги изпращат в съответната паспортна служба на Министерството на вътрешните работи в срок до 3 дни.

(5) За лице, поставено под пълно запрещение, документите по ал. 3 се представят в негово присъствие от законния му представител.

(6) При издаването на паспорт на гражданин в него се вписват следните данни:

1. име (собствено, бащино, фамилно);

2. дата и място на раждане;

3. единен граждански номер (ЕГН);

4. поделението на Министерството на вътрешните работи, което го издава, и датата на издаването му;

5. срок на валидност;

6. семейно положение;

7. собствените имена на децата до 16-годишна възраст и техните ЕГН, както и имената на лицата, поставени под настойничество или попечителство, на които гражданинът е законен представител;

8. местожителство;

9. адресна регистрация.

(7) Попълването на данните в графите на паспорта се извършва на предназначени за целта пишещи машини, а адресната регистрация се отразява с щемпел.

(8) Изтривания и други подправки правят паспорта невалиден.

(9) Графите на паспорта се попълват с данни, съответстващи на отразените в анкетната карта, издадена от общината (района) или кметството по местожителство на гражданина.

(10) Серията и номерът на новоиздадения паспорт се вписват в анкетната карта и в съобщението за ЕСГРАОН, като последното се връща на съответната община (район) или кметството.

(11) В паспорта допълнително се вписват данни с щемпели:

1. от органите на Министерството на вътрешните работи - при отразяване на промени на адреса (последователно на определени за това страници);

2. от длъжностните лица по гражданското състояние към общините или кметствата - при промяна на местожителството, при сключване или прекратяване на граждански брак, при овдовяване, раждане, смърт на деца до 16-годишна възраст, осиновяване, прекратяване на осиновяването, законно представителство (имената на поставените под настойничество или попечителство), както и отпадането на основанията за това (последователно на определени страници);

3. от паспортните служби - при постоянно местоживееене в чужбина (на стр. 7).

(12) При подменяне на паспорт гражданите са длъжни да представят:

1. при изтичане срока на валидност - стария паспорт и адресна карта;
2. при повреждане - стария паспорт, документ за раждане и адресна карта;
3. при промяна на името (собствено, бащино, фамилно) - стария паспорт, анкетна карта, издадена от общината (района) или кметството по местожителство;
4. при настъпване на съществени и трайни изменения на образа - стария паспорт, документ за раждане и адресна карта;
5. при изгубване, открадване или унищожаване - анкетна карта, издадена от общините или кметствата по местожителство.

(13) В случаите по ал. 12 гражданите представят и по 3 снимки, съобщение за ЕСГРАОН, и заплащат такси съгласно раздел III от Тарифа № 4 за таксите, които се събират в системата на Министерството на вътрешните работи по Закона за държавните такси.

(14) Адресната регистрация се извършва от паспортните служби на Министерството на вътрешните работи по местопребиваването на гражданите.

(15) В населените места, където няма паспортни служби, адресната регистрация, както и воденето на адресни регистри за временно пребиваващи граждани се извършват от служители при общините (районите) или кметствата, определени от съответните кметове съгласувано с териториалните органи на Министерството на вътрешните работи.

(16) За извършване на адресна регистрация всеки гражданин е длъжен да представи:

1. документ за самоличност;
2. адресни карти;
3. военноотчетна книжка, ако подлежи на военен отчет, когато променя адреса си за срок повече от 3 месеца, съответно заверена за новото му местоживееие.

(17) Строителните, минните, горските и геоложките работници, както и курсантите от школи, които променят адреса си за срок до една година, не представят военни книжки.

(18) При адресната регистрация длъжностното лице поставя в паспорта на гражданина съответен щемпел ("Записан" или "Отписан") с изключение на случаите, когато се променя адресът за по-малко от един месец.

(19) Всеки български гражданин, снабден с документ за самоличност, при промяна на адреса си е длъжен да се регистрира адресно в срок до 30 дни от момента на пристигането.

(20) При адресна регистрация в зависимост от срока на пребиваването гражданинът попълва и представя адресни карти, както следва:

1. един брой - за адресна регистрация от един до шест месеца в областта на местожителството му;
2. два броя - за адресна регистрация от един до шест месеца извън областта на местожителството му;
3. три броя - за адресна регистрация от един до шест месеца за областта, на която не е жител, но е бил преди това регистриран адресно в населеното място на друга област, на която също не е жител.

(21) Във всички случаи, когато се извършва адресна регистрация на гражданин за срок, по-голям от шест месеца, се попълва една адресна карта в повече, която се изпраща на съответната община или кметството по местоживееие за актуализиране на данните в ЕСГРАОН в демографската статистика.

(22) Граждани, които ползват собствена жилищна площ (вила, къща и др.) за повече от 30 дни извън района на селищната система по местожителството им, са длъжни да се регистрират адресно.

§ 13. (1) До 31 март 2001 г. за преминаване на държавната граница на Република България и пребиваване в чужбина се издават и следните видове паспорти:

1. обикновен задграничен паспорт на лица, които пътуват в чужбина или постоянно живеят в чужбина, с валидност пет години;

2. дипломатически паспорт на лица съгласно наредба на Министерския съвет и на членовете на техните семейства с валидност пет години;

3. моряшки паспорт.

(2) Задграничният паспорт е валиден за всички държави.

(3) Задграничният паспорт подлежи на връщане след изтичане на срока на неговата валидност, при смърт на лицето, на което е издаден, и при освобождаване или лишаване от българско гражданство.

(4) Задгранични паспорти и заместващи ги документи се издават от:

1. Министерството на външните работи-дипломатически паспорти, на лица съгласно наредба на Министерския съвет;

2. Министерството на вътрешните работи - обикновени задгранични паспорти, служебни пропуски и пътни листове за окончателно напускане на Република България;

3. дипломатическите и консулските представителства на Република България издават пътен лист (пасаван) за завръщане в страната на български граждани, които не притежават задграничен паспорт.

(5) Дипломатическите и консулските представителства на Република България могат да продължават валидността на задграничните паспорти за срок шест месеца след съгласуване с Министерството на вътрешните работи.

(6) Задграничен паспорт се издава по заявление до органите на Министерството на вътрешните работи по местожителство срещу представен документ за самоличност.

(7) Към заявлението по ал. 6 се прилагат:

1. снимка с размери 3 x 4 см, направена през последните две години, ляв полуанфас - 3 броя;

2. документ за платена паспортна такса;

3. удостоверение за раждане, ако лицето е под 18 години.

(8) За преиздаване и подмяна на паспорт освен документите по ал. 6 и 7 се представят:

1. при промяна на личните данни, повреден паспорт и при изтичане срока на валидността - старият паспорт;

2. при унищожен, изгубен или отнет паспорт - доказателства и декларация за обстоятелствата, довели до унищожаването, кражбата, изгубването или отнемането му;

3. в случаите, при които лицето се е завърнало в страната с пасаван, нов паспорт му се издава след получаване по служебен път от Министерството на външните работи на заявлението, въз основа на което е издаден пасаванът.

(9) За издаване на задграничен паспорт на постоянно живеещ в чужбина български гражданин, както и за подмяна на паспорта поради унищожаване, повреждане, загубване или промяна на личните данни, заинтересуваното лице представя в съответното дипломатическо или консулско представителство на Република България

документите по ал. 6 и 7 и по ал. 8, т. 1 и 2.

(10) Дипломатическото или консулското представителство на Република България изпраща в срок не по-късно от един месец екземпляр от документите по предходните алинеи в Дирекцията на Националната служба "Полиция" на Министерството на вътрешните работи за издаване на паспорта.

(11) Задграничните паспорти на постоянно живеещи в чужбина български граждани може да се издават и от органите на Министерството на вътрешните работи в населеното място, в което са вписани в регистрите на населението, въз основа на подадени лично от лицата документи.

(12) При промени в личните данни на притежателя на задграничния паспорт той е длъжен да съобщи за тях на органа, издал паспорта.

(13) Паспортът се подменя, когато се повреди, унищожи или преди изтичането на срока на неговата валидност. При загубване, повреждане или отнемане на паспорта гражданинът незабавно уведомява органа, който го е издал, а в чужбина - дипломатическо или консулско представителство на Република България. Срокът на задграничния паспорт може да бъде продължен до датата на изтичане на неговата валидност.

(14) Всеки, който намери български задграничен паспорт, е длъжен незабавно да го предаде на органите на Министерството на вътрешните работи.

(15) Повредените, откраднатите, загубените или унищожените паспорти, както и паспортите на освободените от гражданство лица, се обявяват за невалидни от органа, който ги е издал.

§ 14. (1) До 31 декември 1999 г. удостоверение за самоличност на чужденец, който пребивава в Република България, се издава от паспортната служба на Министерството на вътрешните работи по неговото местопребиваване.

(2) За издаване на удостоверение за самоличност чужденецът представя:

1. молба по образец, утвърден от Министерството на вътрешните работи;
2. редовен документ за задгранично пътуване;
3. три снимки с размер 3 на 4 см;
4. справка от общината или кметството, когато на чужденеца е разрешено постоянно пребиваване в Република България;
5. документ за раждане, когато чужденецът няма документ за задгранично пътуване;
6. удостоверение от Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция при спорни случаи за гражданство.

(3) Освен данните, съдържащи се в удостоверението за самоличност, с щемпели по образци, установени от Министерството на вътрешните работи, се отразяват и следните допълнителни данни:

1. адрес на регистрацията и разрешения за живеене в гранична зона, както и задълженията за издръжка на лица по съдебно решение - от органите на Министерството на вътрешните работи;

2. семейно положение, данни за децата на чужденеца до 16-годишна възраст или за лицата, поставени под неговото настойничество или попечителство - от длъжностните лица по гражданското състояние в общинските съвети или кметствата;

3. отпускането, спирането или прекратяването на пенсии - от длъжностните

лица в службите за пенсионно осигуряване.

(4) При промени в гражданското състояние, както и при постъпване или напускане на работа, длъжностните лица отразяват в 7-дневен срок промените в удостоверението за самоличност.

(5) Номерът и датата на издаване на удостоверението за самоличност, както и видът на разрешеното пребиваване, се отразяват с щемпели в документа за задгранично пътуване на чужденеца от паспортната служба на Министерството на вътрешните работи.

(6) Удостоверението за самоличност се подменя:

1. при промяна на име или гражданство, както и при поправка-на рождената дата;
2. когато на продължително пребиваващ се разрешава постоянно пребиваване в Република България;
3. при невъзможност за отразяване на нови данни;
4. когато е унищожено, повредено или загубено.

(7) За подмяна на удостоверението за самоличност чужденецът е длъжен да подаде документите по ал. 2.

(8) Удостоверението за самоличност се връща в паспортната служба на Министерството на вътрешните работи по местопребиваване на чужденеца, когато той:

1. напусне окончателно територията на страната;
2. изгуби правото на пребиваване в страната;
3. приеме българско гражданство;
4. почине.

(9) Удостоверението за самоличност не може да бъде изнасяно извън пределите на Република България.

(10) Продължаване на пребиваването и издаване на документи (карти) за удостоверяване на самоличността и служебното положение на чужденците, които са на работа в дипломатически, консулски или търговски представителства на международни или междуправителствени организации в Република България, нотифицирани от Министерството на вътрешните работи, както и на членовете на техните семейства, се извършва от Дирекция "Единен държавен протокол" на Министерството на външните работи.

(11) Чужденецът, чийто документ за самоличност или статистическа карта са изгубени, е длъжен незабавно да уведоми най-близката паспортна служба на Министерството на вътрешните работи.

(12) При поискване на чужденеца се издава удостоверение, че е заявил за изгубването на документа за самоличност или на статистическата карта.

§ 15. До 31 март 2002 г., при издаване на първа лична карта или първи паспорт по реда на § 16, постоянният адрес в заявлението за издаване на документ за самоличност се посочва по следния начин:

1. ако местожителството на лицето съвпада с населеното място в адресната му регистрация, за постоянен адрес се посочва адресната му регистрация;
2. ако местожителството на лицето не съвпада с населеното място в адресната му регистрация, за постоянен адрес се посочва населеното място от местожителството, което лицето допълва с адрес за регистриране в това населено място.

§ 16. Издаването на първа лична карта или на първия паспорт на всеки гражданин по Закона за българските документи за самоличност (извън случаите по неговите § 18, 19, 20 и 21) се извършва по следния ред:

1. гражданинът (или негов представител) подава заявление за издаване на документ за самоличност в кметството (общината, района), където е постоянният му адрес; към заявлението се представят удостоверителен документ за раждане и други официални документи, потвърждаващи данните в него;

2. в присъствието на гражданина (или неговия представител) данните от заявлението се сверяват с данните от представените официални документи; на гражданина (или неговия представител) се определя дата в срок до 30 дни след подаване на заявлението за уведомяване за резултатите от сверяването; данните от заявлението се сверяват с данните от личния регистрационен картон, като при необходимост се изискват от гражданина (или неговия представител) и други официални документи; резултатът от сверяването се отразява в заявлението;

3. заявлението, ако е подадено в кметство, се изпраща служебно в общината за сверяване с общинските информационни фондове и с актовете за гражданско състояние, ако се съхраняват в тази община (район); при различие с данните в заявлението се извършва корекция в информационните фондове и незабавно се изпраща актуализация за Националната база данни "Население"; резултатът от сверяването се отразява върху заявлението, което се заверява служебно от общинската администрация за "потвърдени" или "непотвърдени" данни";

4. когато гражданинът (или негов представител) се яви в кметството (общината, района) за резултата от сверяване на заявлението:

а) при "непотвърдени данни" от него се изискват допълнителни документи за тяхното потвърждаване;

б) при "потвърдени данни" кметството уведомява гражданина, че заявлението се изпраща служебно в съответното районно полицейско управление (РПУ), където той трябва да се яви след 9-дневен срок;

5. след получаване на заявлението от общината (района), в районното полицейско управление, свързано чрез компютърна мрежа със съответната Дирекция на вътрешните работи, се извършва проверка за наложени принудителни административни мерки спрямо гражданина; при наличие на такива мерки се изготвя писмен отказ за издаване на искания документ за самоличност; ако няма наложени такива мерки, данните за гражданина от заявлението се сверяват с Националната база данни "Население", като:

а) при несъвпадане на тези данни районното полицейско управление уведомява служебно общината, изпратила заявлението, за коригиране на данните в него или в Националната база данни "Население"; при явяване на гражданина в районното полицейско управление той се уведомява за отлагане приемането на заявлението до извършване на съответните корекции;

б) при съвпадане на тези данни те се въвеждат в автоматизирания информационен фонд "Български документи за самоличност", когато гражданинът се яви в районното полицейско управление след деветия ден от изпращането на заявлението от общината; в негово присъствие заявлението се регистрира, той го подписва и се залепва снимката му; определя се дата в срок до 30 дни след регистриране на заявлението, след която гражданинът ще получи документа си за самоличност;

б. при получаване на заявление от общината (района) в районното полицейско

управление, което не е свързано чрез компютърна мрежа със съответната Дирекция на вътрешните работи, не се извършват проверка и сверяване по т. 5; гражданинът се явява в районното полицейско управление след деветия ден от изпращането на заявлението от общината (района); в негово присъствие заявлението се регистрира, той го подписва и се залепва снимката му; определя се дата в срок до 30 дни след регистриране на заявлението, след която гражданинът получава документа си, като той се уведомява и за извършване на проверки в Националната база данни "Население" и за наложени принудителни административни мерки;

7. регистрираното заявление се изпраща от районното полицейско управление до съответната Дирекция на вътрешните работи, където:

а) след извършени в районното полицейско управление проверки не се установят данни за наложени принудителни административни мерки и данните от заявлението съвпадат с тези от Националната база данни "Население", исканият документ за самоличност се персонализира;

б) ако заявлението е получено без извършени в районното полицейско управление проверки за наложени принудителни административни мерки и в Националната база данни "Население" тези проверки се извършват в съответната Дирекция на вътрешните работи; ако няма наложени такива мерки и данните от заявлението съвпадат с тези от Националната база данни "Население", исканият документ за самоличност се персонализира; при наличие на такива мерки се изготвя писмен отказ за издаване на искания документ за самоличност; при несъвпадане на данните от заявлението с тези от Националната база данни "Население" то се връща в съответното районно полицейско управление за служебно уведомяване и корекции в общината (района), която го е изпратила;

8. гражданинът се явява в районното полицейско управление след определената му дата за получаване на документа си за самоличност; при наличие на писмен отказ той се връчва на гражданина; при несъвпадане на данните от заявлението с тези от Националната база данни "Население" гражданинът се уведомява и за отлагане издаването на документ за самоличност до извършване на съответните корекции от общината (района).

§ 17. Заявление за издаване на всеки следващ по смисъла на § 16 документ за самоличност и на свидетелство за управление на моторно превозно средство се подава по постоянен адрес, както следва:

1. в районното полицейско управление - ако искането е за издаване на документ за самоличност в срок до 30 дни;

2. в звената за издаване на документи за самоличност в Столичната или в съответната регионална дирекция на вътрешните работи - ако искането е за експресно или бързо издаване на документ за самоличност, в определени от Министерския съвет срокове;

3. в звено "Пътна полиция" при Столичната или при съответната регионална дирекция на вътрешните работи - за издаване на свидетелство за управление на моторно превозно средство;

4. персонализираният документ за самоличност се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 18. Българските граждани, живеещи в чужбина, подават заявление за издаване

на паспорт в съответното дипломатическо или консулско представителство на Република България, което го препраща чрез Министерството на външните работи до Дирекцията на Националната служба "Полиция" при Министерството на вътрешните работи. Тези заявления се изпращат служебно в съответната община (район) по постоянен адрес за сверяване на данните в тях при издаване на първия паспорт, а при всеки следващ - ако е налице съответната необходимост.

§ 19. Заявленията за издаване на дипломатически паспорт се подават в Министерството на външните работи, където се извършва сверяване на данните от тях с данните от информационните фондове на ЕСГРАОН и се заверяват служебно за "потвърдени данни". Персонализираният паспорт се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 20. Заявленията за издаване на моряшки паспорт се подават в Министерството на транспорта, където се извършва сверяване на данните от тях с данните от информационните фондове на ЕСГРАОН и се заверяват служебно за "потвърдени данни". Персонализираният паспорт се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 21. Заявленията за издаване на документи за самоличност на чужденци и бежанци се подават в Дирекцията на Националната служба "Полиция" в Столичната или в регионалните дирекции на вътрешните работи по ред, утвърден от Министерския съвет. Персонализираният документ за самоличност се получава от мястото, където е подадено съответното заявление.

§ 22. Параграфи 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 и 21 от преходните и заключителните разпоредби на този закон влизат в сила от 1 април 1999 г.;

б) досегашният § 12 става § 23.

§ 6. Разпоредбите на чл. 89 - 99 включително от раздел I и раздел II на глава четвърта "Адресна регистрация", както и на § 2, т. 1 (отмяна на чл. 7 от Закона за лицата и семейството) влизат в сила от 1 януари 2000 г.

§ 6а. (Нов - ДВ, бр. 37 от 2001 г.) За граждани, които не са заявили постоянен адрес по реда на чл. 95, отбелязаната в личния (зелен) паспорт адресна регистрация се смята за постоянен адрес.

§ 7. Изпълнението на този закон се възлага на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Законът е приет от XXXVIII Народно събрание на 23 юни 1999 г. и на 21 юли 1999 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ЗДРАВЕТО

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 2004 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2005 Г.)

§ 10. Навсякъде в Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г.) думите "здравно заведение", "здравното заведение" и "специализирани здравни заведения" се заменят съответно с "лечебно заведение", "лечебното заведение" и "лечебни заведения".

.....

§ 41. Законът влиза в сила от 1 януари 2005 г., с изключение на чл. 53, ал. 3, която влиза в сила от 1 януари 2006 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 38. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 63 от 2003 г., бр. 70 и 96 от 2004 г.) навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 59 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.03.2008 Г.)

§ 61. Кодексът влиза в сила от 1 март 2008 г., с изключение на:

1. част седма "Особени правила относно производството по граждански дела при действие на правото на Европейския съюз";

2. параграф 2, ал. 4;

3. параграф 3 относно отмяната на глава тридесет и втора "а" "Особени правила за признаване и допускане изпълнение на решения на чуждестранни съдилища и на други чуждестранни органи" с чл. 307а - 307д и част седма "Производство за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения" с чл. 502 - 507;

4. параграф 4, ал. 2;

5. параграф 24;

6. параграф 60,

които влизат в сила три дни след обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЪЦИ И ТАКСИ

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2008 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2009 Г.)

§ 21. Законът влиза в сила от 1 януари 2009 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЕТАЖНАТА СОБСТВЕНОСТ

(ОБН. - ДВ, БР. 6 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 01.05.2009 Г.)

§ 13. Законът влиза в сила от 1 май 2009 г.